

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe aktuálnej spoločenskej situácie, ktorá bola predmetom medzirezortnej spolupráce medzi ministerstvom spravodlivosti a Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky ohľadne nedostatočnej aktuálnej právnej úpravy v otázkach ochranného liečenia, ochranného dohľadu a detencie, ktorá spôsobovala dlhoročné aplikačné problémy.

Cieľom návrhu zákona je zabezpečiť dostatočnú kontrolu osôb, ktorým bola uložená ambulantná forma ochranného liečenia a zabezpečiť stály dohľad nad týmito osobami až do momentu, kedy bude naplnený účel ochranného liečenia, o čom rozhoduje súd.

Do právneho poriadku sa zavádza osobitná forma ochranného dohľadu, ktorá predstavuje obligatórne uloženie ochranného dohľadu zo strany súdu páchatel'ovi činu inak trestného v prípade, ak páchatel' nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný a súd mu ukladá ochranné liečenie ambulantnou formou alebo ak mení ústavnú formu ochranného liečenia psychiatrického alebo sexuologického na ambulantnú formu.

Uvedené má zabezpečiť dostatočnú kontrolu osôb, ktorým bola uložená ambulantná forma ochranného liečenia, alebo zmenená ústavná na ambulantnú. Nakoľko ide o páchatel'ov trestného činu, ktorí bez riadnej liečby môžu byť potenciálnym rizikom pre spoločnosť, je potrebné nastaviť systém adekvátnej kontroly dodržiavania ochranného liečenia. Popri ochrannom dohľade sa dajú takejto osobe uložiť aj povinnosti alebo obmedzenia, a môže byť aj kontrolovaná elektronickými prostriedkami, čo doposiaľ možné nebolo. Ide o riešenia praktických problémov, s ktorými sa lekári vykonávajúci ambulantné liečenia dlhodobo stretávajú.

Návrh zákona upravuje doposiaľ absentujúcu možnosť dodatočne uložiť ochranné liečenie, ak odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody trpí duševnou poruchou. Taktiež sa navrhuje upraviť aj pravidlá pre protialkoholické liečenia, protitoxikomanické liečenia a liečenia závislostí na hazardných hrách v zmysle medicínskych poznatkov a európskych štandardov.

Ďalej návrh zákona upravuje situáciu, kedy popri nepodmienečnom treste odňatia slobody súd uloží niektorý z týchto druhov ochranného liečenia vždy ústavnou formou, pretože v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, ambulantná forma protialkoholického liečenia, protitoxikomanického liečenia alebo liečenia závislostí na hazardných hrách nemá zmysel.

V neposlednom rade návrh zákona reaguje aj na zriadenie Detenčného ústavu v Hronovciach ako rozpočtovej organizácie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky k 1. januáru 2022, v dôsledku čoho je potrebné prehodnotiť právnu úpravu vo vzťahu k osobám, pre ktoré má byť detencia určená. Umiestneniu do detenčného ústavu musí predchádzať výkon ochranného liečenia ústavnou formou alebo výkon trestu odňatia slobody, v rámci ktorého je u danej osoby zistené, že pre duševnú poruchu nemôže vykonávať ani ústavné ochranné liečenie

alebo trest odňatia slobody a zároveň je jej pobyt na slobode tak nebezpečný, že je potrebné ju izolovať od spoločnosti a liečiť v rámci detenčného ústavu.

Návrh zákona zavádza aj osobitné podmienky upravujúce nariadenie výkonu ochranného liečenia, zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia a zmenu druhu ochranného liečenia, pokračovanie v ochrannom liečení a predĺženie ochranného liečenia. Taktiež dochádza k zmenám aj pri podmienkach uloženia a výkonu ochranného dohľadu a detencie,

Nosnou časťou predkladaného návrhu zákona je novelizácia Trestného zákona v čl. I. a Trestného poriadku v čl. II avšak vzhľadom na tieto zmeny je potrebné novelizovať aj zákon o zdravotnej starostlivosti č. 576/2004 Z. z.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona nebol predmetom pripomienkového konania z dôvodu naliehavosti situácie vyvolanej dlhodobo nevyhovujúcim legislatívnym stavom v tejto oblasti ako aj ochrany práv osôb, ktorým bolo uložené ochranné liečenie alebo detencia a ochrany spoločnosti pred osobami, ktorých pobyt na slobode je nebezpečný, alebo ochrany pred osobami, ktorých pobyt na slobode môže byť nebezpečný bez potrebnej liečby. V tejto súvislosti však treba poukázať na to, že materiál, ktorý tvorí obsah návrhu zákona bola predmetom rokovania pripomienkového konania, rokovania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky, vlády a Národnej rady Slovenskej republiky. Parlament však prerokoval vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 1528) v prvom čítaní a vo výboroch. Vo väzbe na uvedené nejde teda o nový návrh zákona, o ktorom by neprebehla odborná diskusia. Vzhľadom na uvedenú argumentáciu sa návrh zákona predkladá na rokovanie vlády v súlade s § 27 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.